

Merknad til Prop 57 L (2022-2023). Lov om den grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa.

Departementet hørte åpent i forrige runde om loven skal pålegge PP-tjenesten roller og oppgaver knyttet til tilrettelegging for dem som har læretid i bedrift fordi man mener dagens lov er uklar (§ 4-2 fjerde ledd). Resultat er at i Prop 57 vurderer man å greie ut endringer på området på et senere tidspunkt, og dagens lov blir foreslått ikke videreført.

(1) HLF mener at dagens lov § 4-2 fjerde ledd (læretid i bedrift) må bli videreført i ny opplæringslov, og man må greie ut endringer på området som omtalt over.

Departementet forespurte også høringsinstansene om det skal stilles krav om at en lærer som hovedregel skal være til stede i opplæringssituasjonen. I prop 57 foreslår man ikke å lovfeste et slikt krav. Dette vil kunne føre til at assistenter blir for mye alene i klasserommet, og i praksis med ansvaret. Vi vet at utstrakt bruk av assistenter går ut over læringen for alle, spesielt rammet blir barn med ulike funksjonsnedsettelse.

(2) HLF mener at det må lovfestes krav om at lærer som hovedregel er til stede i all undervisning.

Inndeling av elever i klasser og grupper § 14-2. Departementet viderefører kravet om at *gruppestørrelsen* må være pedagogisk, forsvarlig og trygg. HLF vet at for hørselshemmede elever har gruppestørrelse, fortrinnsvis i fysisk avgrensede rom, stor betydning for læring og sosial deltakelse. Jo større en gruppe er jo flere kommunikasjonsrelasjoner og mer støy, noe som medfører at læringsmiljøet for elevene forringes.

(3) HLF foreslår tillegg til forslag § 14-2 «Ingen klasser eller grupper skal vere større enn det som er trygt og forsvarleg pedagogisk». Tillegg: I de tilfeller der man har elever med sakkyndig vurdering vurderes det en lavere gruppestørrelse.

Vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring og krav om sakkyndig vurdering § 11-7. HLF støtter FFO i at den foreslåtte ordlyden i § 11-7 *andre ledd* er uheldig og må endres. «Det foreslås at den sakkyndige vurderingen kan fravikes dersom eleven kan få tilfredsstillende opplæring «på ein annan måte» i motsetning til dagens formulering der grunngivelsen skal vise hvorfor kommunen mener eleven får et opplæringstilbud som oppfyller retten etter § 5-1. Skolen bør kun ha adgang til å fravike sakkyndige vurderinger der det gir eleven et bedre opplæringstilbud. Foreslåtte formulering er egnet til å gi skolen en hjemmel til å se bort fra velbegrunnede faglige råd fra PPT, og på den måten kan eleven risikere et dårligere opplæringstilbud på grunn av økonomiske hensyn eller andre forhold på skolen. Dagens ordlyd i § 5-4 første avsnitt må derfor bestå.

(4) HLF mener at foreslått ordlyd i § 11-7 andre ledd er uheldig og må endres. Formuleringen om at eleven eller foreldrene til eleven kan kreve at skolen gjør undersøkelser som er nødvendig for å finne ut om eleven trenger spesialundervisning i dagens § 5-4 første avsnitt må videreføres i § 11-7.

Intensiv opplæring § 11-3. Prop 57 støtter ikke utvalgets opprinnelige forslag om intensiv opplæring som en del av den universelle undervisningen og utvidet til alle fag og trinn, i dag er dette en plikt skolen har på 1.-4. trinn i lesing, skriving og regning.

Intensiv opplæring i dag er tilfeldig og når ikke presist. Behovet kan oppstå i alle fag og på alle trinn, og tidlig innsats må settes inn så raskt som mulig. Læring skjer også på tvers, og utfordringer i andre fag enn lesing, skriving og regning kan slå direkte tilbake på disse fagene.

(5) HLF støtter utvalgets opprinnelige forslag om å utvide intensiv opplæring til alle fag og trinn, Forslag endring §11-3: må gjelde alle trinn i grunnskolen og alle fag.

Kompetansekrav for den som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring, forslag § 11-9. HLF støtter FFO sin merknad til § 11-9 for å unngå at kompetansekrav fravikes og at det fremdeles gjøres bruk av ufaglærte assistenter og lærere uten egnet utdanning i individuelt tilrettelagt opplæring. «Vi er redde for at § 11-9 første og andre avsnitt vil ha liten praktisk betydning, så lenge tredje avsnitt blir stående. Vi foreslår i likhet med Barneombudet en alternativ bestemmelse som er lik utvalgets forslag, men der det i tillegg presiseres at unntaket gjelder begge kompetansekravene».

(6) HLF sitt forslag til 11-9: Den som skal gi individuelt tilrettelagd opplæring, må oppfylle kompetansekrava for å bli tilsett i lærarstilling, jf. § 17-3, og krava om relevant kompetanse i faget det skal undervisast i, jf. § 17-4.

I vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring kan det gjerast unntak frå kompetansekrava i § 17-3 og/eller § 17-4 dersom det vil gi eleven betre opplæring. Slike unntak kan berre gjerast dersom opplæringa skal givast av personar med ei universitets- eller høgskoleutdanning som gjer dei særleg eigna til å vareta behova til eleven».

Pedagogisk-psykologisk teneste skal hjelpe skolen i arbeidet med å legge opplæringen bedre til rette for elevene § 11-8. HLF mener det vil være et viktig premiss for god opplæring at de som gjennomfører individuelt tilrettelagt opplæring har kunnskap om elevens utfordringer. Dette uttales også i innstilling til stortingsmelding «Tett på». ¹ I forslag til paragraf 11-8, punkt e) under «kva den sakkunnig vurderingen skal inneholde» står det: «*kva kompetanse dei som skal gi opplæring, bør ha, dersom det skal gjerast unntak frå kompetansekrava etter § 11-9 andre eller tredje ledd.* En sakkyndig vurdering bør inneholde vurdering av kompetanse til de som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring uavhengig av unntak.

(7) HLF har følgende forslag til tillegg til § 11-8 bokstavpunkt e): den sakkunnige vurderingen må ta stilling til hvilken kompetanse de som skal gjennomføre individuelt tilrettelagt undervisning skal ha uavhengig av eventuelt unntak fra kompetansekrav.

Pedagogisk-psykologisk teneste §11-13. For å få en presis sakkyndig vurdering er det viktig at en fagperson med kompetanse på aktuelt diagnosefelt er ansvarlig for vurdering som skrives fra PPT. Hvis PPT ikke innehar aktuell kompetanse må denne hentes fra Statped/andre relevante faginstanser.

(8) HLF har følgende forslag som tillegg til §11-13 andre ledd, nytt bokstavpunkt c): en fagperson med kompetanse på aktuelt diagnosefelt må være ansvarlig for vurderingen som PPT skriver.

¹ Side i innstillingen 39: «komiteens medlemmer støtter regjeringens forslag om å presisere i opplæringsloven at den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha»

Opplæring på tegnspråk – forslag om unntak fra krav i sakkyndig vurdering. Det foreslås at krav om sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten før det fattes vedtak om opplæring i og på norsk tegnspråk ikke videreføres. Departementet mener det for disse vedtak er tilstrekkelig med krav til utgreiing som følger av forvaltningslovens § 17. Dagens regler krever en slik vurdering.

De fleste hørselshemmede som er født med sterkt nedsatt hørsel vil ha mulighet for CI-operasjon, men for å utvikle et godt talespråk må man ha assistert lytte- og taletrening, som bør starte så tidlig som mulig. Det er viktig at talespråk får utvikle seg sammen med tegnspråk der dette er valgt. Hørselsfaglige råd bør være en del av en sakkyndig vurdering. HLF sitt forslag er at man her gjør samme grep som departementet gjør i forslag til §11-7 (første ledd) *krav om ei heilskapleg vurdering* når det gjelder behov for personlig assistanse eller fysisk tilrettelegging. Altså at man også fremmer krav om *heilskapleg vurdering* når det gjelder hørselsfaglige råd ved vedtak om opplæring i og på norsk tegnspråk.

(9) HLF mener det ved forslag om unntak fra sakkyndig vurdering ved vedtak om opplæring i og på norsk tegnspråk må gis hørselsfaglige råd knyttet til talespråk, tegnspråk samt tospråklighet. HLF foreslår følgende ordlyd som tillegg til §11-7 første ledd den sakkunnige vurderinga gir ei heilskapleg vurdering når det gjelder vedtak om opplæring i og på norsk tegnspråk og/eller talespråk.

Opplæring i og på norsk tegnspråk i den vidaregåande opplæringen § 6-3. I forslag § 6-3 viser man til rett til tegnspråktolk både i første og andre ledd. I dag bruker flere hørselshemmede både tegnspråktolk og skrivetolk, og dette vil bli stadig mer aktuelt i fremtiden. I opplæringsloven bør det være naturlig at retten til tegnspråktolk og skrivetolk sidestilles.

(10) HLF fremmer forslag til tillegg i § 6-3, forslag i kursiv: «Elever med hørselshemming har rett til å få opplæring ved hjelp av teiknspråktolk eller skrivetolk eller til å gå på vidaregåande skolar som har opplæring i og på norsk teiknspråk. Elevane som går på ordinære vidaregåande skolar, og som nyttar tolk, kan i tillegg velje å få opplæring i og på norsk teiknspråk. Retten til å gå på vidaregåande skolar som har opplæring i og på norsk teiknspråk gjeld berre innanfor dei utdanningsprogramma og programområde som skolane har tilbod om. Delar av opplæringa kan givast ved hjelp av teiknspråktolk eller skrivetolk».

For ytterlige spørsmål kontakt politisk seniorrådgiver Marit Winjor, tlf 95449903, winjor@hlf.no